

تهران را می خواهیم شهر فرهنگ ها کنیم

**محمد رضا جواد ییگانه، معاون فرهنگی و اجتماعی
شهرداری تهران در گفت و گو با «ایران» از نقش
دیپلماسی شهری در توسعه فرهنگی پایتخت می گوید**

■ **مریم جهان پناه / دیپلماسی شهری؛ هنر کاربردی روابط بین الملل برای مذاکرات، تعامل، توسعه و بهسازی روابط بین ملت ها، سوای مشکلات و معضلات روابط دولت ها است و بخش مهمی از «دیپلماسی عمومی» کشورهای دموکراتیک و پیشرفته به شمار می رود. موضوعی که «محمد رضا جواد ییگانه» معاون فرهنگی و اجتماعی شهرداری تهران بر آن تأکید دارد و می گوید: «دیپلماسی شهری می تواند راهی موفق برای حل مشکلات کلان شهرها از جمله تهران باشد». او که دکترای جامعه شناسی از دانشگاه تربیت مدرس دارد و عضو هیأت علمی گروه جامعه شناسی دانشگاه تهران است، دیپلماسی شهری را یک رویکرد کمتر توجه شده در کشور می داند که متأسفانه به دلیل استفاده نکردن از ظرفیت های موجود شهری در جامعه مغفول مانده است. با «جواد ییگانه» به گفت و گو نشسته ایم که می خوانید:**

■ همانطور که می دانید رویکرد دیپلماسی شهری بیشتر متوجه ایده ها و راهکارهایی است که به وسیله آن، کلانشهرهای جهان می توانند بر اساس توانایی ها و علاقه مندی هایشان برخی مشکلات، مسائل و چالش های شهری را حل کنند شما در این زمینه چه نظری دارید و چه راهکارهایی را برای تقویت آن پیشنهاد می کنید؟

ببینید دیپلماسی شهری یک رویکرد کمتر توجه شده در کشور ما است یعنی اینکه ما نتوانسته ایم از ظرفیت های دیپلماسی شهری به خوبی استفاده کنیم. اگرچه باید گفت که ما در قالب دیپلماسی

عمومی و بین المللی یعنی دیپلماسی دولت - ملت جلو رفتیم. در واقع باید گفت که زندگی اجتماعی مردم در شهر به ویژه در کلانشهرها شکل می گیرد و بسیاری از مسائل مردم در این فضاها مشترک و مشابه است، و بالعکس دولت و حوزه بین الملل، بازی ها با سر جمع صفر نیست که باخت یک طرف موجب سود طرف دیگر باشد. بنابراین مبنای همکاری در آن بیشتر است و به همین خاطر به نظر می رسد دیپلماسی شهری راهی موفق برای حل مشکلات کلان شهرهاست یعنی استفاده کردن از ظرفیت و تجربه همدیگر به ویژه برای حل مسائلی چون ترافیک، آلودگی هوا و غیره که در تمامی کلانشهرها مشترک هستند و موضوعی عمومی در مدیریت شهری آنان است. به نظر من راهکار اصلی برای حل مسائلی چون مثل مهاجرت، آلودگی هوا، کم آبی و ناامنی زنان و... در بسیاری از کشورها وجود دارد، بهره گرفتن از تجربه دیگر کشورها بسیار راهگشا است. برای مثال حل مسأله ترافیک را می توان از روشهایی مثل استفاده

نکردن از وسایط شخصی یا محدود کردن آن و به جای آن استفاده از وسایل عمومی یا گسترش پیاده راه ها که بسیاری از کشورهای دنیا استفاده کرده اند در دستور کار قرار داد. می دانید که با گسترش پیاده راه ها، ابتدا

مغازه داران مخالفان اصلی این طرح بودند که به تدریج موافق آن شدند بنابراین ما می توانیم با استفاده از تجربیات کشورها و انتقال آن به مخالفان فعلی آنها را به سمتی هدایت کنیم که به تدریج از مخالفت هایشان کم شده و هر یک از آنان نیز به ذی نفعان و کشنگران فعال سیاست هاب دل شوند.

■ **در دیپلماسی شهری تاجه اندازه می توان تبادلات فرهنگی بین شهرها اعم از برگزاری نمایشگاه ها و جشنواره ها و معرفی فرهنگ و سنن و آداب و رسوم شهرها را تقویت کرد و از این طریق تصویر متفاوتی از تهران در افکار عمومی جهان به نمایش گذاشت؟**

اگر قرار باشد تصویری از ایران ارائه کنیم تصویر آن می تواند یک تصویر شهری یا همان تصویر تهران مدرن باشد. معمولاً کسانی که به تهران سفر می کنند اولین چیز عجیب برای آنها تصویر یک شهر بدوی از تهران است یعنی مدرن بودن تهران برای آنها عجیب است. بنابراین ایجاد تصویر تهران مدرن و پر قدرت تصویری است که از طریق فرهنگ و سفر کردن و از طریق تبادلات فرهنگی و هنری شکل می گیرد. امروز اگر مردم ما به کشورهای دیگر سفر کنند شاید اطلاعات اولیه خاصی درباره تاریخچه وقایع شهری آن ها نداشته باشند و ندانند که خیلی از مشکلات تهران در کشورهای دیگر نیز وجود دارد و حتی مطلع از این

نباشند که کشور ما در زیرساخت های برخی از وسایل نقلیه مثل متروی تهران از کشورهای دیگر جلوتر است. بنابراین باید گفت که نه تنها تصویر تهران نزد سایر مردم جهان بلکه در بین خود مردم تهران هم با گسترش دیپلماسی شهری ممکن است. این آگاهی موجب دویپامد مهم خواهد بود در ابتدا تقویت هویت ایرانی را به دنبال داشته و دوم با تقویت «حسن من» مهم و مؤثر موجب حس مشارکت در آبادانی شهر و کشور خواهد شد.

■ **بررسی اشتراکات و پیوندهای تاریخی، توسعه تمدنی، جغرافیایی و... در خواهر شهری ۳۰ شهر جهان با شهرهای ایران و تأثیر آن بر روابط ملت ها تا چه حد توانسته است شهروندان شهرهای بزرگ جهان را برای سفر به ایران ترغیب کرده است؟**

ببینید اصولاً مسأله ای که امروز ما کمتر در تهران شاهد آن هستیم مسأله توریسم است یعنی تهران ظرفیت توریستی خیلی زیادی دارد و حتی ظرفیت آن می تواند بر اساس اینکه بازار آن شکل بگیرد اما کمتر از آن استفاده شده است. منظور من در سه سطح توریسم است یعنی بسیاری از مردم ما هنوز جاذبه های تهران را کشف نکرده اند در حالی که تهران می تواند بعنوان مرکز یک کشور محل توریستی سایر شهروندان ایرانی باشد که در حال حاضر این اتفاق نیفتاده و در واقع تهران بعنوان مقصد توریستی مطرح نیست، در حالی که می تواند به ویژه در ایام عید یا تابستان که تهران خلوت است مقصدی توریستی باشد. البته در حال حاضر تهران مرکز توریست درمانی برای بسیاری از کشورهای منطقه است ولی در سایر حوزه های توریستی، کمتر از ظرفیت های موجود در شهر استفاده شده است. می دانید که ما با ۱۱ شهر آسیا خواهر خواندگی داریم و این از ظرفیت بالایی بر خوردار است که تاکنون کمتر استفاده شده است آنهم به خاطر شباهت هایی است که شهرهای خواهر خوانده با هم دارند. وقوع رویدادهای مشترک با محوریت تهران می تواند مسیرهای نو برای این آشنایی و پیابگاه شدن را در پی داشته باشد.

■ **خب ما در حال حاضر تهران گردی داریم این امر کمکی به شناخت جاذبه های تهران نمی کند؟**

به نظر من در مجموع هنوز در بحث تهران گردی موفق نبودیم چون ظرفیت تهران گردی بیشتر از آن چیزی است که الان وجود دارد، ما در تهران مناطق دیدنی بسیار متعددی داریم. مناطق و موزه های زیادی داریم پس ظرفیت های استفاده نشده زیادی وجود دارد که از آن غافل مانديم. اما در چند اقدامات موثر و قابل توجهی در حوزه تهران گردی چه از سوی بخش خصوصی و استارت آپ های گردشگری آغاز شده است و چه در عرصه سیاست گذاری این موضوع به عنوان یکی از محورهای اصلی مورد تأکید قرار گرفته است، و برای ایجاد بسترهای مناسب آن به مسیرها و کانال های جدیدی فکر شده است. اما در حال حاضر کسب و کارهای خرد پیشران این موضوع هستند که موجب خرسندی است، چرا که عموماً این مدل ها توسط نسل جوان در پیش گرفته شده که به نوعی هم نشانگر تعلق خاطر آنان به شهر و فرهنگ و تمدن شان است، و هم پیامد مطلوبی در راستای گسترش آگاهی از تاریخ شهر و ایران را در پی خواهد داشت.

■ **به نظر شما نخبگان فرهنگی و هنری تاجه حد**

ویژه نامه روز
جهانی شهرها
آبان ۱۳۹۸

ایران